

Sygn. akt: I C 1281/21 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2022 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	Asesor sądowy Agnieszka Szufarska
Protokolant:	stażysta Dorota Szalkowska

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2022 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko J. G. (1)

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 1 242 zł (tysiąc dwieście czterdzieści dwa złote)

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt: I C 1281/21 upr

UZASADNIENIE

Pozwem z 14 lipca 2021 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej J. G. (1) kwoty 4 240,40 złotych wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 23 lipca 2020 roku do dnia zapłaty. Domagał się również zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 4-7). Motywując swoje stanowisko powód wskazał, że dochodzona kwota wynika z umowy pożyczki z 9.04.2019 roku zawartej z pożyczkodawcą: (...) Finanse sp. z o.o. za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Powód udostępnił 3 000 zł, pozwany zobowiązał się do zwrotu kapitału, z prowizją 645 zł i odsetek kapitałowych 27,74 zł. Podał, że nabył przedmiotową wierzytelność w drodze umowy cesji. Na żadaną kwotę składają się kapitał pożyczki 3 645 złotych, 27,74 zł odsetek kapitałowych, 567,66 złotych tytułem niespłaconych skapitalizowanych odsetek za opóźnienie

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych (k. 62 -69). W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł szereg zarzutów kwestionując zarówno ważność i skuteczność umowy cesji oraz umowy pożyczki, z której powód wywodził swoje roszczenie. Zanegował sam fakt zawarcia przez pozwanego spornej umowy pożyczki oraz zarzucił stosowanie wobec pozwanej mechanizmu refinansowania, abuzywności postanowień umownych, nieprawidłowego wyliczenia roszczenia odsetkowego.

Powód w replice wskazał, iż skutecznie wykazał fakt nabycia wierzytelności wobec pozwanej. Wskazał, że umowa została zawarta na odległość za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Pozwana złożyła wniosek o niniejszą pożyczkę za pomocą konta ID na portalu pożyczkowym. Umowa była pożyczką refinansującą, polegającą na spłacie bieżącego zobowiązania pożyczkodawcy. Pieniądze przekazywane są pomiędzy spółką dokonującą refinansowania, a bieżącym wierzycielem.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

9 maja 2018 roku została dokonana natychmiastowa weryfikacja rachunku bankowego o nazwie E. (...) nr PL (...) w serwisie (...), z której wynikało, iż przedmiotowy rachunek bankowy należy do J. G. (1).

Dowód: wydruk raportu weryfikacji natychmiastowej z serwisu (...) – k. 52

J. G. (2) przyporządkowano numer klienta (...).

23 lutego 2019 roku został sporządzony wydruk ramowej umowy pożyczki o kodzie: (...) pomiędzy (...) Sp. z o.o. w B., reprezentowaną przez pośrednika (...) sp. z o.o. w B., a J. G. (1).

Umowa ramowa określała zasady udzielania pożyczek oraz pożyczek refinansujących. Zgodnie z przedmiotową umową pożyczkodawca dopuszczał możliwość zawarcia umowy pożyczki refinansującej pożyczki udzielonej uprzednio przez Podmiot Współpracujący z pośrednikiem po uprzednim uiszczeniu opłaty za refinansowanie na rzecz pożyczkodawcy. Wydruk ten nie został opatrzony podpisem żadnej ze stron.

Dowód: wydruk umowy ramowej pożyczki z 22 sierpnia 2020 roku – k. 35-37

W tym samym dniu sporządzony został wydruk umowy pożyczki refinansującej nr (...), z którego treści wynika, że (...) Sp. z o.o. w B. reprezentowana przez pośrednika (...) sp. z o.o. w B., miała udzielić pozwanej pożyczki refinansującej w kwocie 3 672,74 złotych celem spłaty zobowiązania na rzecz podmiotu współpracującemu z pośrednikiem. Pożyczka refinansująca udzielona została na 30 dni, z terminem spłaty w dniu 9 kwietnia 2019 roku, przy czym warunkiem jej udzielenia było uiszczenie przez pożyczkobiorcę opłaty za refinansowanie w kwocie 896,99 złotych, zaś całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta wynosiła 3672,74 zł + 672,74 zł + 27,74 zł + 0,01 zł. Wydruk ten nie został opatrzony podpisem żadnej ze stron lub innym zwyczajowo przyjętym sposobem weryfikacji stron (przelew weryfikacyjny, rozmowa autoryzacyjna itp.).

Dowód: wydruk umowy pożyczki refinansującej nr (...) – k. 41-42

9 kwietnia 2019 roku został sporządzony wydruk ramowej umowy pożyczki o kodzie: (...) pomiędzy (...) sp. z o.o. w B., reprezentowaną przez pośrednika (...) sp. z o.o. w B., a J. G. (1). Umowa ramowa określała zasady udzielania pożyczek oraz pożyczek refinansujących. Zgodnie z przedmiotową umową pożyczkodawca dopuszczał możliwość zawarcia umowy pożyczki refinansującej pożyczki udzielonej uprzednio przez Podmiot Współpracujący z pośrednikiem po uprzednim uiszczeniu opłaty za refinansowanie na rzecz pożyczkodawcy. Wydruk ten nie został opatrzony podpisem żadnej ze stron lub innym zwyczajowo przyjętym sposobem weryfikacji stron (przelew weryfikacyjny, rozmowa autoryzacyjna itp.).

Dowód: wydruk umowy ramowej pożyczki z 9 kwietnia 2019 roku – k. 38-39v.

W tym samym dniu sporządzony został wydruk umowy pożyczki refinansującej nr (...) z którego treści wynika, że (...) sp. z o.o. w B., reprezentowana przez pośrednika (...) sp. z o.o. w B., miała udzielić pozwanej pożyczki refinansującej w kwocie 3 672,74 złotych. Na podstawie umowy pożyczkodawca spłaca pożyczkę udzieloną pożyczkobiorcy przez podmiot współpracujący z pośrednikiem. Spłata pożyczki obejmuje spłatę kwoty pożyczki wraz z prowizją należnymi podmiotowi Współpracującemu z P.. Pożyczka refinansująca udzielona została do dnia 24 maja 2019 roku, przy czym warunkiem jej udzielenia było uiszczenie przez pożyczkobiorcę opłaty za refinansowanie w kwocie 896,99 złotych, zaś całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta wynosiła 3 672,74 zł + 672,74 zł + 27,74 zł + 0,01 zł. Wydruk ten

nie został opatrzony podpisem żadnej ze stron lub innym zwyczajowo przyjętym sposobem weryfikacji stron (przelew weryfikacyjny, rozmowa autoryzacyjna itp.) .

Dowód: wydruk umowy pożyczki refinansującej nr (...) – k. 43

9 kwietnia 2019 roku została dokonana transakcja - przelew opisany jako refinansowanie pożyczki nr (...), w którym jako kupującego wskazano J. G. (1).

Dowód: szczegóły transakcji zrealizowanej – k. 50

1 sierpnia 2020 roku (...) sp. z o.o. w B. zawarła z D. W. OÜ w T. u mowę cesji, mocą której D. W. OÜ nabyła pakiet wierzytelności. W załączniku pod pozycją 48 wymieniona była wierzytelność w kwocie 3 768,53 złote z tytułu pożyczki o numerze (...) zaciągniętej 9 kwietnia 2019 roku, przez klienta o nr (...). Na przedmiotową wierzytelność miały składać się: 3 672,74 złote z tytułu niespłaconej pożyczki, 95,79 złote z tytułu zaległych odsetek

Dowód: odpis umowy cesji wraz z załącznikiem – k. 29-32

10 października 2019 roku D. W. OÜ w T. zbyła na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w W. pakiet wierzytelności. Z załącznika do przedmiotowej umowy, zawierającego wykaz wierzytelności wynika, iż objęta nią była pod pozycją 17614 wierzytelność w kwocie 3 850, 24 złotych z tytułu umowy pożyczki o numerze (...), udzielonej w dniu 9 kwietnia 2019 roku klientowi o nr (...) przez portal pożyczkaplus.pl.

Dowód: odpis umowy cesji wraz z załącznikami – k. 17-28

Poprzednicy powoda kilkakrotnie wzywali pozwanego do zapłaty zobowiązania z tytułu umowy pożyczki oraz zawiadamiali go o kolejnych cesjach. Również powód pismem 16 października 2019 roku zawiadomił pozwanego o przelewie wierzytelności i wezwał go do zapłaty kwoty 3 876,23 złotych z tytułu przedmiotowej umowy. Wezwania pozostały bezskuteczne.

Dowód: kopie wezwań do zapłaty – k. 45-49, 51, 54-55

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, uznając je za wiarygodne w całości.

Wobec stanowiska pozwanego, to na stronie powodowej ciążył obowiązek udowodnienia, że strony zawarły umowę pożyczki refinansowanej, że została ona wykonana przez pierwotnego pożyczkodawcę, a nadto wykazania wysokości roszczenia. Tymczasem dowody przedstawione przez powoda nie wykazały w sposób dostateczny by dochodzona pozwem wierzytelność w ogóle istniała.

Na wstępie należy podkreślić, że za chybiony Sąd uznał zarzut pozwanego nieważności umowy pożyczki z uwagi na fakt, iż nie została ona zawarta w formie pisemnej. Do ważności umowy pożyczki zawartej w drodze elektronicznej nie jest bowiem wymagana forma pisemna, co wynika z treści przepisu art. 29 ust. 1 ustawy z 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (dalej: ukk), zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Z przepisu tego nie wynika zatem, aby forma pisemna została zastrzeżona pod rygorem nieważności, a zatem należało przyjąć, że zastrzeżenie formy pisemnej, zgodnie z przepisem art. 73 § 1 kc, zostało zastrzeżone jedynie pod rygorem dowodowym .

Innymi słowy, brak podpisów stron pod wydrukiem umowy pożyczki zawartej na odległość, nie świadczy o nieważności takiej umowy. Jednakże w takim wypadku to na pożyczkodawcy, czy też – jak w niniejszej sprawie – jego następcy, spoczywa ciężar wykazania, że do zawarcia przedmiotowej umowy faktycznie doszło.

Powód nie sprostał temu wymaganiu. Wśród materiałów złożonych w sprawie nie ma bowiem jakichkolwiek śladów aktywności pozwanego świadczących o tym, że w dniu 9 kwietnia 2019 roku J. G. (1) wyraziła wolę przystąpienia do umowy pożyczki refinansowanej na warunkach określonych przez powoda. Brak np. złożonego przez pozwanego wniosku o pożyczkę, wyrażonych zgód czy potwierdzeń, indywidualnej autoryzacji automatycznego oświadczenia.

Za taki dowód nie mógł zdaniem Sądu zostać uznany wydruk z 9 maja 2018 roku z systemu teleinformatycznego K. (o bliżej niewyjaśnionym sposobie działania), ani szczegółów transakcji z 9 kwietnia 2019 roku. Z potwierdzenia przelewu nie wynika numer rachunku z którego dokonano transakcji ani dane właściciela rachunku. Z wydruku nie wynika z niego, iż pozwana dokonała przelewu kwoty 807,29 złotych na rachunek pośrednika. Zauważyć bowiem należy, że jedynie data transakcji odpowiada dacie sporządzenia umowy pożyczki refinansowanej objętej pozwem. Brak jednak danych kto zlecił rzeczony przelew, z jakiego rachunku wydano rzeczoną dyspozycję. Ponadto, kwota przelewu – 807,29 złotych jest niższa od opłaty za refinansowanie wyszczególnionej w spornej umowie pożyczki (miała ona wynosić 896,99 złotych). Powód rzeczonych niespójności nie wyjaśnił. W świetle stanowiska pozwanego nie można natomiast wykluczyć, że przelew ten dotyczył zupełnie innej transakcji.

Podobnie, fakt, że pożyczkodawca dysponował danymi personalnymi pożyczkobiorcy, nie świadczył o tym, że pozwany do spornej umowy przystąpił. Nie można bowiem tracić z pola widzenia, że umowa została zawarta z udziałem pośrednika, który dysponował już danymi pozwanego na użytek refinansowanej umowy pożyczki. Rola pośrednika kredytowego mogła być wykorzystana do transferu tych danych oraz procesu rzekomego refinansowania pożyczki.

Podsumowując, stwierdzić należało, że zaproponowany przez powoda materiał dowodowy, w świetle stanowiska pozwanego, który kategorycznie przeczył zawarciu umowy pożyczki, nie pozwalał przyjąć, że do zawarcia spornej umowy w ogóle doszło.

W dalszej kolejności stwierdzić należało, że nawet gdyby założyć, że pozwany faktycznie zawarł z poprzednikiem powoda umowę pożyczki refinansowanej, z której powód wywodzi swoje roszczenie, to i tak umowę tę uznać należałoby za nieważną, jako zmierzającą do obejścia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim (art. 58 § 1 kc).

W spornej umowie powód nie wskazał nawet danych podmiotu współpracującego z pośrednikiem, na którego rzecz splota zobowiązanie pożyczkobiorcy. Jedynie na zasadzie domniemania faktycznego, można mniemać, iż dotyczyło to pożyczki refinansującej z 23 lutego 2019 r. zawartej z (...) sp. z o.o. w B..

Zgodnie z art. 36b ukk w przypadku odroczenia spłaty zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki w okresie 120 dni od dnia wypłaty tego kredytu całkowitą kwotę kredytu dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota udzielonego i wypłaconego kredytu, którego spłata została następnie odroczone, zaś do pozaodsetkowych kosztów kredytu dolicza się wszystkie koszty i opłaty, które kredytobiorca jest obowiązany ponieść w związku z odroczeniem spłaty kredytu, naliczone w okresie 120 dni od dnia wypłaty kredytu. Analogicznie uregulowane zostały zasady udzielania kolejnego kredytu konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu w art. 36c ukk. Celem przedmiotowych regulacji jest zapobieżenie omijaniu limitów kosztów pozaodsetkowych w razie udzielenia kredytów na krótkie okresy i pobierania wysokich opłat za ich przedłużanie.

Za umowę zmierzającą do obejścia prawa w rozumieniu art. 58 § 1 kc uznaje się takie czynności, które nie są wprost zakazane i ich treść nie zawiera elementów sprzecznych z ustawą, ale zmierzają do wywołania rezultatu, któremu miała zapobiec obchodzona norma.

Raz jeszcze w tym miejscu podkreślić należy, że powód nie dostarczył materiału dowodowego pozwalającego przyjąć, że pozwany zawarł z poprzednikiem powoda jakąkolwiek umowę. Zakładając jednak dla potrzeb niniejszych rozważań, że doszło do zawarcia przez pozwanego dwóch umów pożyczki refinansującej, których wydruki dołączono do pozwu, to w dalszym ciągu ani z twierdzeń pozwu ani z załączonych dokumentów nie wynika, ile takich umów i na jakich

warunkach zawarto wcześniej, ani jakiej pożyczki oraz na jakich zasadach udzielono pozwanemu w ramach umowy pierwotnej.

Już z załączonych dokumentów wynika jednak, iż sporna pożyczka udzielona przez poprzednika prawnego powoda, miała służyć refinansowaniu pożyczki udzielonej przez (...) sp. z o.o. , której przedmiotem było również refinansowanie pożyczki. Dalszy łańcuch pożyczek refinansowanych jest nieznany, można jednak domniemywać, że sięgał on 9 maja 2018 roku tj. daty pobrania informacji weryfikacyjnych z systemu teleinformatycznego K. (k. 52). Redakcja umów pożyczek refinansujących budzi zastrzeżenia z punktu widzenia sposobu sprecyzowania pożyczki, która ma być refinansowana. Z umowy nie wynikają nawet dane poprzedniego pożyczkodawcy, data zawarcia umowy, jej numer, czy pozostała do spłaty wartość zobowiązania.

W ocenie Sądu powyższe okoliczności świadczą jednoznacznie o tym, że mechanizm refinansowania pożyczki wykorzystywany był w realiach niniejszej sprawy do obejścia przepisów chroniących konsumentów oraz obciążania ich kosztami przewyższającymi wartości dopuszczone przez ustawodawcę. Refinansowanie służyć miało naliczeniu kolejnej prowizji. Taki mechanizm tylko udaje refinansowanie pożyczki, będąc w istocie sposobem „rolowania” długów i tworzenia spirali zadłużenia konsumenta.

Choć powód żądał kapitału pożyczki 3 645 złotych oraz 27,74 zł odsetek kapitałowych, 567,66 złotych tytułem niespłaconych skapitalizowanych odsetek za opóźnienie, nie dochodził zaś prowizji , to jednak w świetle powyższych okoliczności, należało uznać, że całość zobowiązania jest bezwzględnie nienależna.

Umowy adhezyjne kształtowały pozycję konsumenta rażąco niekorzystnie z uwagi na całkowity brak ekwiwalentności świadczeń. Tymczasem europejski standard ochrony konsumenta, znajdujące bezpośrednie zastosowanie w sprawie postanowienia dyrektywy 93/13/EWG stanowczo sprzeciwiają się takiemu mechanizmowi. Powód nie wykazał, że zastosowany mechanizm był indywidualnie wyjaśniony konsumentowi, zrozumiały, konsument świadomie przystąpił do rzeczonyj umowy. Z perspektywy pożyczkobiorcy nie było żadnych racjonalnych i ekonomicznie uzasadnionych podstaw do zawarcia umowy pożyczki refinansowanej na warunkach przedstawionych przez powoda. Brak dowodu, że wyraził zgodę na zawarcie rzeczonyj umowy.

W świetle poczynionych uwag nie było potrzeby szerszego odnoszenia się do zarzutów pozwanego dotyczących ważności umów cesji, z których powód wywodził swoje roszczenie. Godzi się jedynie zasygnalizować, że Sąd co do zasady nie znalazł podstaw, aby kwestionować ważność zawartych umów cesji wierzytelności. Powód przedstawił odpisy przedmiotowych umów wraz z załącznikami i tym samym w sposób dostateczny wykazał fakt ich zawarcia. Należy przy tym wskazać, że cesja nie musi być odpłatna, wobec czego nieprzedłożenie przez powoda dowodów zapłaty ceny nie przesądzało o nieskuteczności zawartych umów cesji. Powyższe rozważania pozostają jednak bez wpływu na treść rozstrzygnięcia, bowiem dla skutecznego nabycia wierzytelności w drodze cesji konieczne jest istnienie przelewanej wierzytelności. Tego zaś, o czym wcześniej była mowa, powód nie zdołał wykazać.

Z tych względów, Sąd, mając na uwadze zasadę rozkładu ciężaru dowodu wyrażoną w art. 6 kc oraz przywołane wyżej przepisy prawa oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1, 11 i 3 kpc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powód przegrał proces w całości, wobec czego zobowiązany był do zwrotu poniesionych przez pozwanego kosztów procesu 1 242 zł . Na rzeczonyj kwotę składały się : koszty zastępstwa procesowego w kwocie 900 złotych (§ 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za adwokackie), koszty postępowania zażaleniowego (100 zł opłaty sądowej od wniosku o uzasadnienie oraz 225 zł kosztów zastępstwa ustalonych na podstawie § 10 ust. 2 w.wym. Rozporządzenia), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku.